3. ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Опара Надія Миколаївна
канд. с.-г. наук, доцент
ORCID ID: 0000-0002-0128-8400
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава

DOI 10.31210/cyaq2026.54

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

В сучасних умовах при вирощуванні продукції рослинництва охорона праці спрямована на запобігання аваріям, професійним захворюванням, травматизму. Оскільки агропромисловий комплекс України пов'язаний із роботою просто неба, використанням великої, потужної техніки та хімікатів, безпека праці базується на п'яти основних блоках.

Перший блок: безпека при роботі з агрохімікатами та пестицидами.

Захист рослин передбачає використання токсичних речовин, що вимагають суворого контролю.

1. Засоби індивідуального захисту (ЗІЗ).

Працівники обов'язково забезпечуються гумовими чоботами, захисними окулярами, респіраторами, спецодягом.

1. Зберігання та транспортування.

Отрутохімікати мають зберігатися на спеціалізованих закритих складах і перевозитися окремим транспортом.

1. Метеоумови.

Обприскування полів дозволяється проводити лише у безвітряну погоду, зазвичай у ранкові або вечірні години, щоб мінімізувати випаровування та знесення хімікатів на працівників.

1. Обмеження за часом.

Робота з високотоксичними пестицидами часто обмежується за тривалістю (наприклад, не більше 4-6 годин на зміну).

Другий блок: безпечна експлуатація сільськогосподарської техніки.

Робота з комбайнами, навісним обладнанням, тракторами - є найбільш травмонебезпечною.

1. Агрегатування.

Зчіплювати трактор із причепами чи сільськогосподарськими машинами дозволяється тільки за допомогою спеціальних безпечних пристроїв, щоб уникнути травмування пальців та рук.

1. Допуск до роботи.

Керувати технікою дозволяється лише особам, які мають відповідне посвідчення водія та пройшли інструктаж.

1. Захисні механізми.

Усі обертові та рухомі деталі машин (карданні вали, ланцюги, паси)

повинні мати захисні кожухи.

1. Технічний стан.

Забороняється очищення, регулювання, ремонт робочих органів техніки під час її руху або при увімкненому двигуні.

Третій блок: Вплив несприятливих природно-кліматичних факторів.

Польові роботи залежать від погодних умов, що безпосередньо впливає на самопочуття працівників.

1. Організація відпочинку

У полі мають бути обладнані місця відпочинку та гігієни.

1. Температурний режим.

Для захисту від сонячного та теплового ударів під час літньої спеки працівників забезпечують головними уборами, питною водою та організовують регулярні перерви.

Четвертий блок: організаційні заходи та навчання.

1. Інструктажі та медогляди.

Усі працівники проходять вступний, первинний та повторні інструктажі з охорони праці. Ті, хто працює з важкою технікою чи хімікатами, зобов'язані проходити регулярні медичні огляди.

1. Перша допомога

На місцях проведення робіт (у бригадах, на комбайнах, тракторах) обов'язково має бути укомплектована медична аптечка.

П'ятий блок: охорона праці під час збирання та післязбиральної обробки врожаю. Цей етап супроводжується великим скупченням техніки, високим темпом роботи, пилом.

1. Безпека в зерносховищах і на токах.

Забороняється спускатися в бункер чи засіки з зерном без спеціального страхувального пояса та напарника поруч (через ризик затягування у зернову масу та удушення.

2. Очищення та сушіння

Електрообладнання зерноочисних комплексів повинно мати надійне заземлення.

1. Протипожежна безпека.

Збиральна техніка має бути оснащена іскрогасниками та первинними засобами пожежогасіння (вогнегасниками, лопатами). Куріння на полях і поблизу соломи суворо заборонено.

Список використаних джерел

1. Гнатюк О.А., Войналович О.В. Професійний ризик на механізованих процесах в агропромисловому комплексі України: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2020 280 с.
2. Войналович О.В., Марчишина Є.І. Білько Т.О. Охорона праці у сільському господарстві: навчальний підручник для студентів вищих навчальних закладів зі спеціальності «Агроінженерія». Київ: Центр учбової літератури, 2021р. 691 с.